

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
A REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 37.041:378.0+796.0:005.4**

CARP Iurie

**ROLUL AUTOEDUCAȚIEI ÎN PREGĂTIREA SPECIALISTULUI DE
EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT**

Specialitatea: 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Autoreferatul
tezei de doctor în științe pedagogice

Chișinău, 2015

**Teza a fost elaborată în cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport
a Republicii Moldova**

Catedra Managementul Culturii Fizice

Conducător științific:

Budevici-Puiu Anatolie, doctor în istorie, profesor universitar, USEFS

Referenți oficiali:

1. **Ciorbă Constantin**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Chișinău.
2. **Danail Sergiu**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău.

Membrii Consiliului Științific Specializat:

1. **Dorgan Viorel**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău – **președinte**
2. **Buftea Victor**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, USEFS, Chișinău – **secretar științific**.
3. **Dandara Otilia**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău – **membru**.
4. **Racu Aurelia**, doctor habilitat în istoria științei (pedagogie), conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Chișinău – **membru**.
5. **Grimalschi Teodor**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău - **membru**.

Susținerea va avea loc la 17.12.2015, ora 14.30, în ședința CȘS D40 533.04 – 14a din cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova.

Adresa: or. Chișinău, str. Andrei Doga 22.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat de Educație Fizică și Sport, pe site-ul www.cnaa.md și la Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Autoreferatul a fost expediat la 2015.

Secretar științific al
Consiliului Științific Specializat
dr. în științe pedagogice, conf. univ.

Buftea Victor

Conducător științific
dr. în istorie, prof. univ.

Budevici-Puiu Anatolie

Autor

Carp Iurie

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Tematica lucrării este de o deosebită însemnătate, întrucât educația este funcție esențială și permanentă a societății, iar rolul cadrului didactic este semnificativ în centrul reflecției despre devenirea umană și a acțiunii politice de creare a oportunităților sociale de instruire și educație [16, 23, 24, 60, 63].

Autoeducația reprezintă factorul elocvent în modelarea personalității cadrului didactic, întrucât el acționează în grădiniță, școală și universitate, prin activitatea de predare și evaluare, ca organizator al activității de învățare, ca psihopedagog în cabinete, ca organizator de cercuri și cenacluri, ca organizator de olimpiade, concursuri, excursii, ca propagator al valorilor culturii în cadrul conferințelor științifice, ca manager și inspector [4, 7, 18, 20, 34, 91].

Direcțiile de acțiune ale profesorului prin autoeducație sunt de o deosebită importanță, ele constând în următoarele: transmiterea cunoștințelor, îndrumarea formării priceperilor și deprinderilor; dirijarea, organizarea și îndrumarea învățării, crearea situațiilor favorabile învățării, crearea mediului stimulativ învățării; îndrumarea, formarea și dezvoltarea capacităților de cunoaștere a motivației învățării, a atitudinilor, modelarea caracterului; cultivarea intereselor, aptitudinilor, a capacităților creatoare; îndrumarea preferințelor spre valori autentice, spre formarea judecăților de valoare, spre conturarea gândirii axiologice; crearea și întreținerea deschiderilor spre cultură, spre multiculturalitate și interculturalitate; stimularea capacităților de comunicare și îndrumare a utilizării diferitelor canale de difuzare a informațiilor; evaluarea continuă a progreselor învățării, a nivelului de maturizare intelectuală, afectivă și volitivă; corectarea deficiențelor, defectelor și sprijinirea îndreptării și reconstruirii armonioase a comportamentului copilului și tânărului; sprijinirea interesului pentru autoeducație și educație permanentă, pentru educația integrală; consilierea studenților, studenților și a părinților; cooperarea și colaborarea cu diferite instituții economice, culturale, cu mass-media [13, 17, 24, 59, 65, 102, 106, 118, 128].

Ca factor de bază în procesul de instruire și educație, profesorul este răspunzător de realizarea obiectivelor instruirii instituționale, fiind modelatorul personalității în formare a studentului, animator al receptării valorilor culturii.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare

Conținutul autoeducației fizice a viitorului specialist, caracterizează dezvoltarea relațiilor motivaționale, psihofizice, funcționale, precum și a capacităților motrice ale acestuia. Esența eficacității procesului de educație fizică o reprezintă o transformare cursivă într-un proces de autoeducație fizică. Această problemă a fost tratată de către autorii: Виленский М.Я., Бабанский Ю.К., Берн Э., Евсеев Ю.И., Балл Г.А., Беспалько В.П., Богатырь Б.Н., Боголюбов В.И., Вербицкий А.А., Лубышева Л.И. și alții.

Din analiza situației în domeniul de cercetare științifică, în scopul identificării problemelor de cercetare și plecând de la rolurile individului în procesul autoeducației, precum și de la raporturile acestuia cu educația, literatura de specialitate reflectă că „autoeducația reprezintă direcția de evoluție a activității de formare - dezvoltare a personalității umane care implică transformarea *obiectului* educației în *subiect* al educației, capabil de autoevaluare și autoproiectare pedagogică” [22].

Prin autoeducație individul se caută pe sine, se descoperă, se acceptă sau nu (total și parțial), devine conștient de propriile capacități și aspirații, conștient de ce vrea, ce poate, ce și cum ar trebui să facă pentru a-și atinge scopurile. Prin autoeducație individul se evaluează pe sine, își programează acțiunile, își stabilește traseele de acțiune, luptă cu sine, se șlefuește, se perfecționează, se disciplinează după modelele adoptate.

Autoeducația fizică a viitorilor specialiști din domeniu prezintă în sine un proces pedagogic, care se bazează pe principii și metode de învățare și educație general valabile, dar totodată dispune și de particularități, care sunt determinate de starea de sănătate precum și de posibilitățile funcționale ale organismului.

Pentru realizarea necesității stabile în autoeducația fizică, este necesar de a crea anumite condiții psiho-pedagogice: formarea direcționată a motivației individuale și sociale, capabile să realizeze consecutivitatea factorilor obiectivi coroborate cu pregătirea interioară a personalității individuale.

Scopul cercetării îl constituie eficientizarea pregătirii specialiștilor de educație fizică și sport, centrată pe autoeducație în vederea asimilării de cunoștințe, formării de capacități și atitudini intelectuale prin metodologia abordată (insight), formării unor priceperi, deprinderi, obișnuințe de studiu indispensabile continuării efortului de perfecționare și autoperfecționare permanentă.

Obiectivele cercetării:

1. Studiarea teoriei și practicii actuale cu privire la rolul autoeducației în pregătirea specialistului de educație fizică și sport.
2. Stabilirea și elaborarea conținutului curricular al cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, al îndrumarului și dicționarului sportiv.
3. Elaborarea modelului teoretic al autoeducației specialistului de educație fizică și sport.
4. Verificarea experimentală a utilizării insightingului, în cadrul procesului de autoeducație a specialiștilor din domeniu.

Noutatea și originalitatea cercetării. Cercetarea noastră contribuie la îmbunătățirea calității suportului metodologic de învățare a specialistului de educație fizică și sport prin autoeducație. Concret au fost elaborate și implementate în procesul instructiv – educativ de la facultățile de profil: conținutul optimizat al cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, modelul teoretic al

autoeducației specialistului de educație fizică și sport, metoda insightingului ca strategie euristică de rezolvare a problemelor, îndrumarul „Autoeducarea – factor esențial de asigurare a calității în învățământul superior de educație fizică și sport” și dicționarul sportiv.

Problema științifică importantă soluționată în domeniul cercetat rezidă în stabilirea rolului autoeducației privind pregătirea specialistului de educație fizică și sport. Totodată, modelul de autoeducație al studentului ne-a permis selectarea, organizarea, fundamentarea teoretică și experimentală a conținuturilor curriculare (flexibile, permeabile, dinamice și generatoare de strategii personalizate de autoinstruire) a cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, al îndrumarului și dicționarului sportiv, fapt ce a condus la eficientizarea pregătirii specialistului de educație fizică și sport prin insight.

Semnificația teoretică constă în analiza, structurarea și sistematizarea informațiilor de ordin teoretic din literatura de specialitate; stabilirea rolului autoeducației în pregătirea specialistului din domeniu, al necesității perfecționării curriculare a cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv” în corespundere cu oportunitățile oferite absolvenților de către piața muncii. De asemenea, din argumentarea teoretică și experimentală, a utilizării metodologiei de rezolvare a problemelor prin insight s-a stabilit importanța aplicării strategiilor euristice în procesul de învățare al specialiștilor de educație fizică și sport.

Valoarea aplicativă a cercetării o reprezintă posibilitățile de aplicare a autoeducației în procesul instructiv - educativ, a modelului teoretic elaborat, a metodei moderne de soluționare a problemelor didactice, precum *insight-ul* și care devine simultan activitate de predare-învățare-evaluare, cu resurse formative superioare perfectibile permanent în sens strategic și operațional în cadrul cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”.

Rezultatele cercetării propuse pentru susținere:

- reflectarea teoretică și practică a problemei cu privire la pregătirea specialiștilor în domeniul educației fizice și sportului trebuie să se bazeze pe studierea sistemului clasic de predare-învățare-evaluare a conținuturilor curriculare didactice în vederea sporirii eficienței componentelor unei pregătiri profesionale adecvate;

- pregătirea managerială a studenților și masteranzilor din instituțiile de învățământ superior de cultură fizică poate fi eficientă numai prin condiția orientării spre direcția intensificării procesului de autoeducație în baza modificării conținuturilor teoretico-practice ale disciplinei „Cultura comunicării și limbajul sportiv” și aplicării metodologiei care include studentul în totalitate în cadrul activităților operaționale;

- conținutul îndrumarului „Autoevaluarea, autoeducarea și automotivarea – factori esențiali de asigurare a calității în învățământul superior de educație fizică și sport” și dicționarului terminologic de termeni sportivi necesită o orientare a materialului didactic cu accent pe eficiența activității de

învățare în conformitate cu cerințele actuale ale curriculei universitare, ceea ce se asigură prin utilizarea insight-ingului;

- aplicarea factorului de autoeducație în procesul de pregătire a specialiștilor în domeniul educației fizice și sportului, contribuie la formarea competențelor manageriale de comunicare, necesare însușirii cunoștințelor teoretico-practice în cadrul semestrelor I la studenți și I-II la masteranzi consolidate prin practica pedagogico-managerială.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării noastre au fost aprobate și prezentate în cadrul sesiunilor de comunicări științifice susținute la Chișinău, Galați și în reviste de specialitate, și anume: Teoria și arta educației fizice în școală, Chișinău; Știința culturii fizice, Chișinău; Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională consacrată Zilei Mondiale a Calității, Chișinău, USEFS, 2014; Sports, education, culture – interdisciplinary approaches in scientific research: International scientific conference, Galați, „Dunarea de Jos” University of Galați, 2015.

Structura tezei: Introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 191 titluri, 145 pagini, 118 text de bază, 59 figuri, 19 tabele. Rezultatele cercetării sunt publicate în 22 lucrări științifice.

CONȚINUTUL TEZEI

FUNDAMENTE ALE PREGĂTIRII SPECIALISTULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT ÎN CONTEXTUL AUTOEDUCAȚIEI

(conținutul de bază al capitolului 1)

Conceptul educației permanente nu este nou. Îl găsim prezent încă din antichitate, la greci și la romani, iar mai tarziu la arabi au înscris-o în *Coran*, ca obligație religioasă. „Întreaga viață este o școală” afirma J.A. Comenius, iar N. Iorga susținea că „învățat este omul care se învață neconținut pe sine și învață neconținut pe alții”.

În prezent, învățarea continuă a devenit o cerință fundamentală a societății, determinată de: creșterea exponențială a informațiilor și uzura accelerată a acestora, de mobilitatea profesiunilor, de progresele extraordinare ale științei, tehnicii, tehnologiei și mijloacelor de informație, de dinamismul vieții economice și sociale, de democratizarea învățământului, de creșterea nivelului de aspirație spre cultură și educație, de folosirea cât mai utilă și plăcută a timpului liber.

Cerințele educației permanente sunt „a învăța să înveți și a dori să te perfecționezi continuu” prin care omul contemporan învață să fie el însuși, receptiv la schimbări, capabil să le anticipeze și să se adapteze la ele, oferindu-se ca participant la programul social, prin autonomia sa intelectuală și moral-civică. Educația permanentă se caracterizează prin aceea că este continuă și globală, integrând toate nivelurile și tipurile de educație. Astfel, este asigurată formarea echilibrată a

personalității, cu grad înalt de autonomie a învățării, pe baza căreia omul știe să identifice și să folosească sursele de informație, să participe la dezvoltarea societății, la educarea celorlalți membri ai colectivității din care face parte și la creșterea calității vieții.

Prin reformele actuale, privind sistemele educaționale din toate țările, se observă preocupări de articulare a diferitelor niveluri și tipuri ale educației, urmărindu-se continuitatea acesteia în timp și spațiu, încercând să transforme punctele terminale ale învățământului primar, gimnazial, liceal și universitar în deschideri spre învățarea continuă, spre autoeducație. Componentele generală și cea profesională a educației permanente, sunt strâns legate între ele, permițând dezvoltarea și adaptarea omului la noile condiții, în scopul creșterii vieții și folosirii eficiente a timpului liber, pentru desăvârșirea formării personalității creatoare.

Fundamentele psihologice ale autoeducației pot fi regăsite și valorificate la nivelul tuturor structurilor personalității studentului (celui autoeducat și autoinstruit) care confirmă importanța tuturor caracteristicilor prezentate și analizate de noi anterior.

Motivației în calitate de fenomen psihologic, îi revine o importanță aparte care stimulează evoluția de ansamblu a personalității studentului în raport de toate structurile sale cognitive, afective, volitive, creative etc. În raport de aceste calități sunt proiectate și susținute aspirațiile înalte, interesele științifice și profesionale care reprezintă cauza internă a acțiunilor de autoinstruire și autoformare.

Datorită nivelului de dezvoltare a conștiinței de sine și a conștiinței de lume, adolescentul își formează o imagine clară, integrală, obiectivă asupra fenomenelor, interacțiunilor, cauzalității; el anticipează situații, efecte, elaborează scopuri realiste (pe care le operaționalizează în raport de contexte și situații concrete), proiectează acțiuni menite să conducă la realizarea scopurilor. Însușirile de voință datorate în bună parte educației (perseverența, tăria, fermitatea, independența, autocontrolul) devin condiții pentru mobilizarea optimă a resurselor energetice, pentru depășirea obstacolelor externe și interne. Capacitatea de autodeterminare permite adaptarea promptă la cerințele și condițiile concrete în care se desfășoară autoinstruirea și autoformarea. În același timp, autoeducația necesită posibilități de autocunoaștere și autoevaluare care presupun autoobservare, introspecție, autoanaliză, comparare cu ceilalți, autoapreciere, decizie cu privire la următoarele acte.

Prezentăm în continuare cinci componente (Figura 1.1) sau direcții importante ale autoeducației: cunoașterea de sine, evaluarea de sine, diagnoza și decizia, formarea și transformarea de sine.

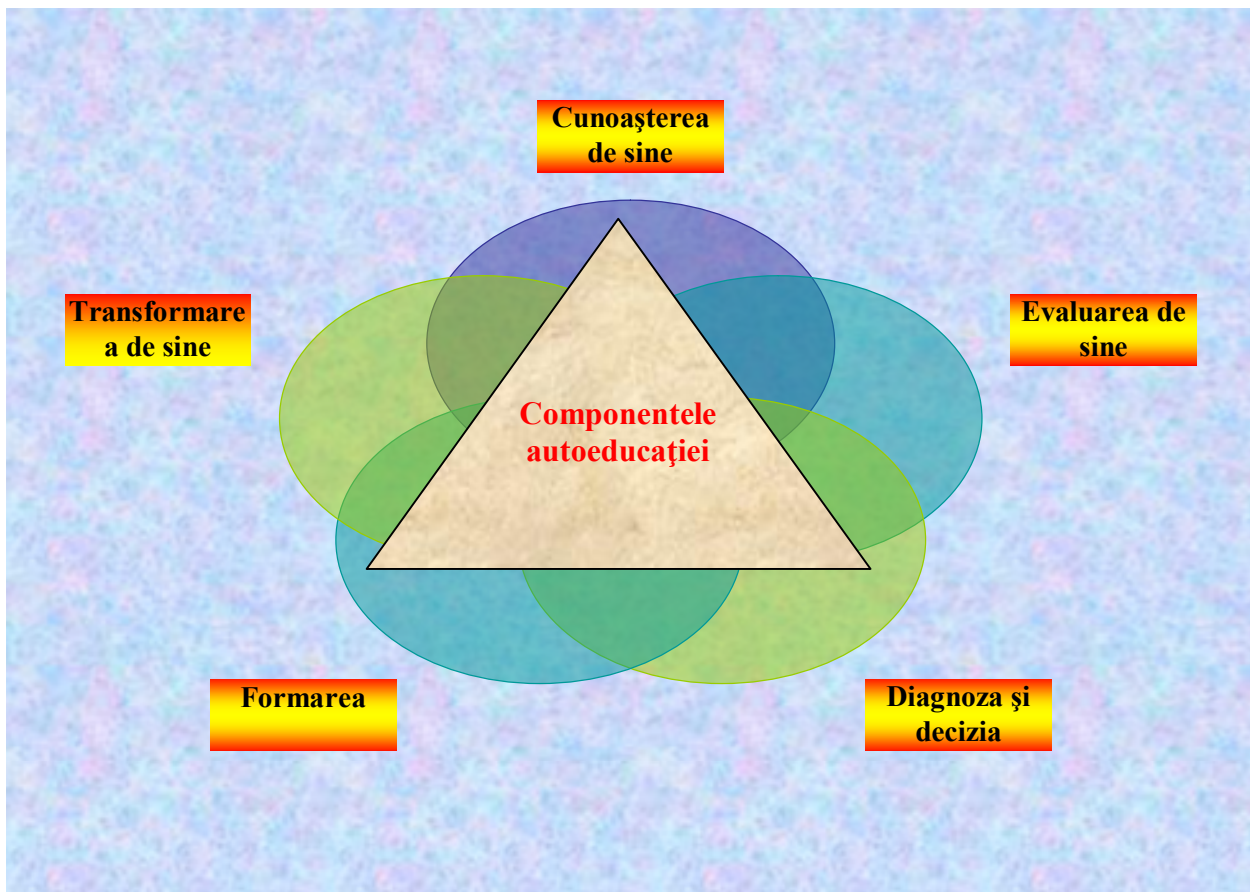

Fig. 1.1. Componentele autoeducației

Cunoașterea de sine are ca reper interogațiile: Cine sunt? Ce doresc? Ce vreau? Ce pot? între ce limite mă desfășor? Ce trebuie să fac? Ce calități și ce defecte am? Modelele comportamentale sunt preluate din viață, din literatură și film sau sunt construcții personale. Acestea constituie cadrul paradigmatic, sistemul de referință al raportării individului. Cunoașterea de sine este procesul complex, sinuos și nu de puține ori dramatic de *căutare*, *dezvăluire*, *descoperire* a propriei persoane.

Evaluarea de sine este actul apreciativ în raport cu criteriile bine-rău, corect-incorect, eficient-ineficient, acceptat-neacceptat etc. Aprecierea este pozitivă sau negativă. Acțiunea de *critică* dezvăluie lipsurile, neîmplinirile întrucât contravin modelului. Critica trebuie să fie constructivă, să ofere soluții de îndreptare, să redeschidă piste de acțiune. Faptele, raționamentele, motivele și atitudinile sunt clasificate, sunt considerate *premise pentru stabilirea diagnosticului*.

Evaluarea și diagnosticul sunt repere ale *proiectării și programării*. Se stabilesc liniile strategice și eșalonarea etapelor și acțiunilor cu termene de scadență.

După definitivarea proiectului și a programului se ia *decizia* de acțiune în vederea formării, transformării, corectării de sine. Decizia trebuie să fie puternic și corect motivată, fermă, fără amânări și ezitări. Se trece la etapa cea mai grea, a *înfăptuirii*, în sensul *formării și transformării de sine*.

În concluzie trebuie să subliniem faptul că toate aceste premise și condiții psihologice ale autoeducației, care confirmă caracteristicile generale ale acestei activități menite să valorifice la maxim potențialul fiecărui student (apreciat ca potențial *subiect* al propriei sale formări) sunt construite datorită educației de calitate realizată într-un mediu social și pedagogic adecvat (cu deschidere spre educația permanentă).

ELABORAREA CONȚINUTURILOR EXPERIMENTALE DE AUTOEDUCAȚIE ÎN CONTEXTUL FORMĂRII PERSONALITĂȚII VIITORULUI PROFESOR

(conținutul de bază al capitolului 2)

În capitolul al II-lea sunt prezentate *metodele* științifice de bază aplicate în cercetările efectuate cum sunt: analiza și generalizarea datelor, a surselor metodico-științifice; examinarea documentației de lucru a facultăților de educație fizică și sport; observația pedagogică; sondaj sociologic (ancheta, interviuri); experimentul pedagogic; interpretarea grafică și matematică a datelor statistice.

Principiile elaborării îndrumarului sunt evidențiate în literatura de specialitate de către autorii : J. Piaget, 1968; V.Mândăcanu (1993), C. Cucuș (1994, 1996). Astfel, conținutul existent la disciplina „Cultura comunicării” pentru anii de studiu I, prin existența factorilor: în vederea stabilirii îndeplinirii obiectivelor, precum și a metodelor de evaluare a cunoștințelor obținute de către studenți. Cele menționate anterior au fost precedate de organizarea și desfășurarea unei anchete pe bază de chestionar, având ca scop obținerea informațiilor referitoare la necesitatea introducerii noului îndrumar, realizat cu utilizarea insightului. Chestionarele au fost repartizate profesorilor din învățământul superior de educație fizică din Chișinău, studenților anului I și masteranzilor care au în planul de învățământ disciplina de studiu „Cultura comunicării”.

Chestionarele au fost completate în număr de 287, dintre care au fost chestionați: 195 de studenți, 35 de masteranzi și 57 de cadre didactice .

Analizând răspunsurile obținute la întrebările din chestionarul adresat profesorilor am obținut informații importante legate de necesitatea introducerii noului îndrumar cu utilizarea eficientă a insight-ului, întrucât acest concept reprezintă un moment de inspirație, de iluminare în rezolvarea creativă a problemelor sub condiția existenței soluției la problema dată, impusă conștiinței subiectului, ceea ce denotă că, elementele unei probleme, care par inițial fără nicio legătură, devin coerente realindu-se astfel o bruscă reorganizare cognitivă. În ceea ce privesc răspunsurile la întrebarea „Autoeducația vă poate schimba comportamentul ?” (Figura 2.1) cei chestionați au înregistrat următoarele procente: 67% dintre profesori au considerat pozitiv că autoeducația poate schimba comportamentul indivizilor, 12% au răspuns negativ, iar 18% n-au știut să dea un răspuns elocvent; masteranzii au răspuns negativ în procent de 47%, afirmativ în procent

de 33% și 23% nu au știut să răspundă la această întrebare. Dintre studenți 51% au răspuns negativ, 27% afirmativ și 22% n-au știut să răspundă.

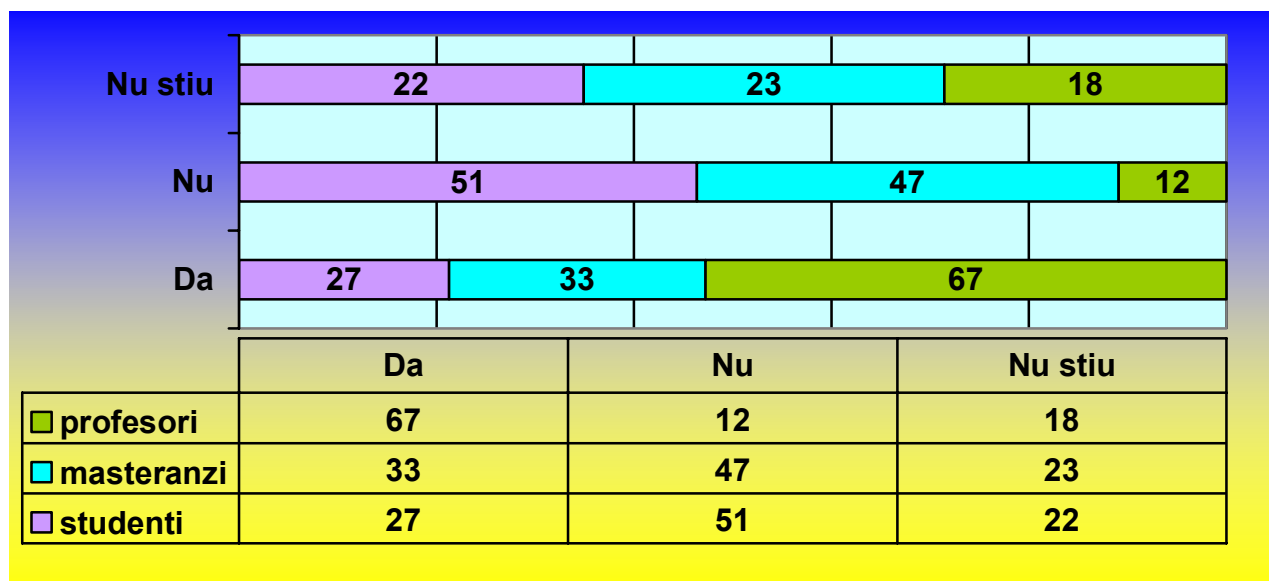

Fig.2.1. Răspunsurile celor chestionați la întrebarea 3

Cu privire la întrebarea Cunoașteți care sunt funcțiile și obiectivele autoeducației? (Fig. 2.2) respondenții au înregistrat următorul procentaj: profesorii au răspuns afirmativ în procent de 53%, negativ 27% și 20% au considerat greu de răspuns. Masteranzii n-au știut care sunt funcțiile și obiectivele autoeducației în procent de 56%, 29% au considerat greu de răspuns la această întrebare, în timp ce doar 15% au reușit să enumere și să definească o serie dintre aceste funcții și obiective. Studenții au înregistrat un procent și mai mare a răspunsurilor negative (65%), 25% au afirmat că este greu de răspuns la această întrebare, și numai 10% au răspuns cu Da.

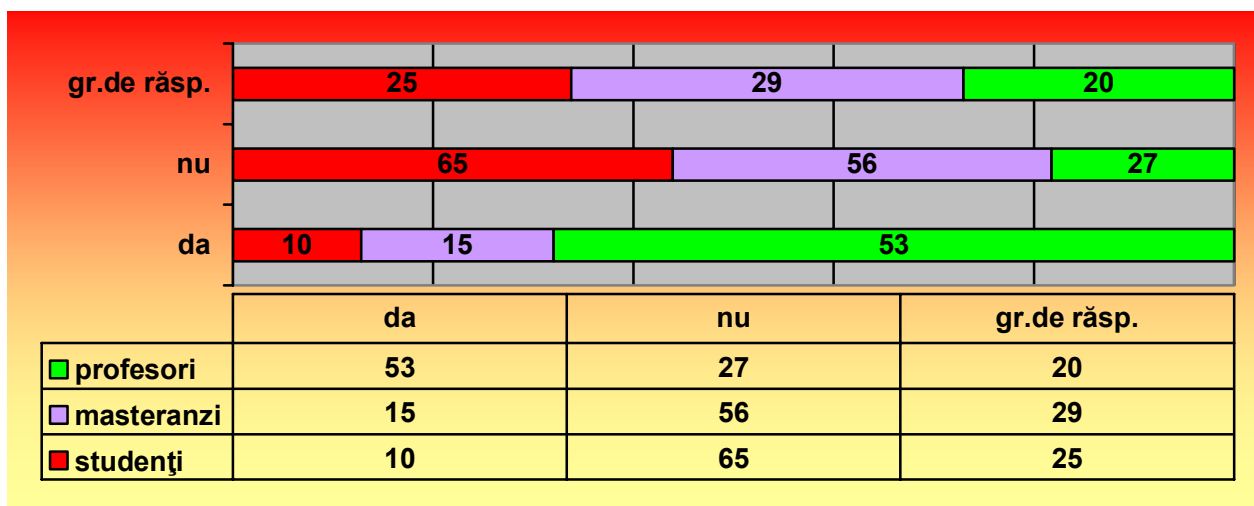

Fig. 2.2. Răspunsurile celor chestionați la întrebarea 4

Referitor la întrebarea „Cunoașteți termenul de insight?” (Figura 2.3) 27% dintre profesorii chestionați au răspuns afirmativ, 57% negativ, iar 16% cu greu de răspuns. Masteranzii au răspuns negativ în procent de 79%, afirmativ în procent de 5%, și 16% au considerat greu de răspuns la

această întrebare. Dintre studenții chestionați 4% au răspuns afirmativ, 81% negativ și 15% cu greu de răspuns.

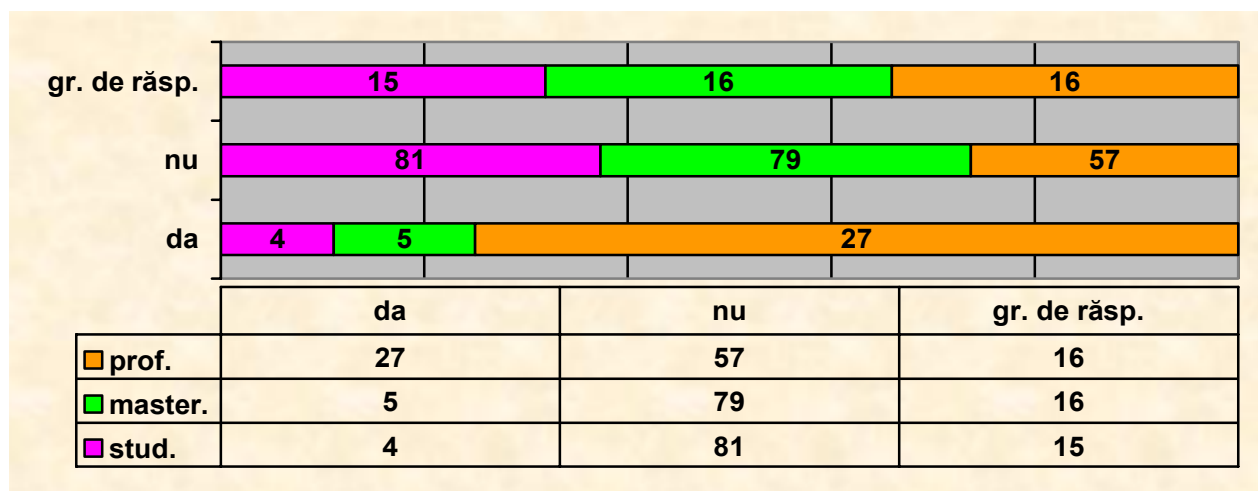

Fig. 2.3. Răspunsurile celor chestionați la întrebarea 10

Ca urmare a analizei literaturii de specialitate, a opiniei specialiștilor și a rezultatelor chestionarelor efectuate la nivelul grupei experimentale, a fost elaborat un nou îndrumar „Autoevaluare, automotivare, autoeducare” care are la bază conținuturile calitative cercetate, precum și conținuturile teoretice și practice ale disciplinei de profil, studiate pe parcursul anului de studii I. În Tabelul 2.1 este prezentată tematica și repartizarea orientativă a orelor curriculare pentru îndrumarul nou elaborat în formă intensivă (în format electronic) fiind orientată în direcția îmbunătățirii procesului de predare-învățare-evaluare.

Tabelul 2.1. Tematica și repartizarea orientativă a conținuturilor obiectivelor calitative de automotivare, autoeducare și autoevaluare

Nr.crt.	TEMATICA
1	<p>Capitolul I. ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT PRIVIND DEZVOLTAREA ACADEMICĂ ȘI CALITATEA DE STUDIU</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Introducere ❖ Funcțiile sistemului de învățământ superior de profil ❖ Strategia dezvoltării învățământului superior de cultură fizică din Moldova ❖ Priorități ale politicii educaționale manageriale ❖ Introducerea unor taxe diferențiate de studii
2	<p>Capitolul II. AUTOEVALUAREA</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Beneficiile autoevaluării și asigurării calității ❖ Scopul autoevaluării și asigurării calității Concluzie intermediară ❖ Implicarea studenților ❖ Implicarea masteranzilor ❖ Managementul autoevaluării ❖ Cadrul de autoevaluare Colectarea datelor ❖ Rezultate și reflecții în autoevaluare ❖ Definirea obiectivelor de eficientizare ❖ Specificarea acțiunilor pentru realizarea eficientizării ❖ Monitorizarea eficientizărilor

3	Capitolul III. AUTOEVALUAREA
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rezumatul cerințelor ❖ Cadrul pentru desfășurarea autoevaluării ❖ Listă de verificare pentru pregătirea procesului de autoevaluare
4	CAPITOLUL IV. CADRUL DE AUTOEVALUARE - PRIVIND RAPORTUL DE AUTOEVALUARE
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Formă și conținut ❖ Pregătirea și planificarea autoevaluării ❖ Desfășurarea autoevaluării ❖ Finalizarea autoevaluării ❖ Scrierea raportului de autoevaluare ❖ Introducerea unui rezumat ❖ Implicarea tuturor factorilor interesați ❖ Colectarea informațiilor ❖ Includerea punctelor de vedere ale studenților ❖ Finalizarea raportului de autoevaluare ❖ Raportul de autoevaluare și cu Planul de îmbunătățire. Consecințele lor
5	CAPITOLUL V. AUTOEDUCAȚIA
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Educația contemporană – problemă globală a omenirii ❖ Autoeducația – noțiuni generale ❖ Caracteristicile și componentele principale ale autoeducației ❖ Structura acțiunii de autoeducație ❖ Funcțiile și obiectivele autoeducației ❖ Factorii autoeducației ❖ Metodologia autoeducației
6	CAPITOLUL VI. AUTOMOTIVAREA
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Cauze ale automotivării ❖ Tehnici de automotivare

Elaborarea noului îndrumar universitar s-a realizat cu luarea în considerație ca scop principal al acestuia, modalitatea de conturare a unei probleme pentru clarificarea obiectivelor pe care le implică. Este o metodă eficientă în etapa de stabilire a obiectivelor din cadrul procesului de soluționare creativă a problemelor (Figura 2.4).

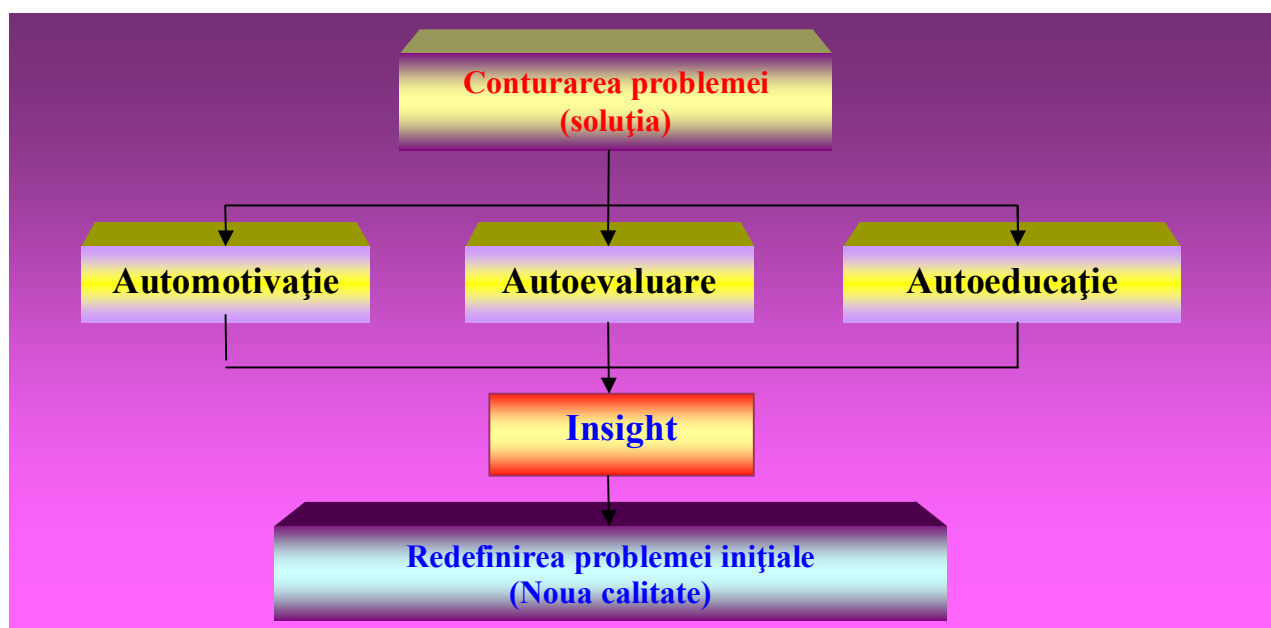

Fig. 2.4. Rezolvarea unei probleme prin insight

Strategia de autoeducație este un construct dinamic, cu rol adaptativ în raport cu toate condițiile învățării, caracterizat prin unicitate și originalitate datorită contextualizării. Oricare program de autoeducație implică asumarea ca obiectiv central a educării abilităților studentului de a proiecta, utiliza și evalua strategii personalizate de autoeducație. Ca urmare a datelor obținute pe parcursul chestionarelor sociologice aplicate categoriilor de respondenți am realizat modelul teoretic al autoeducației specialistului din domeniul culturii fizice și sportului (Figura 2.5).

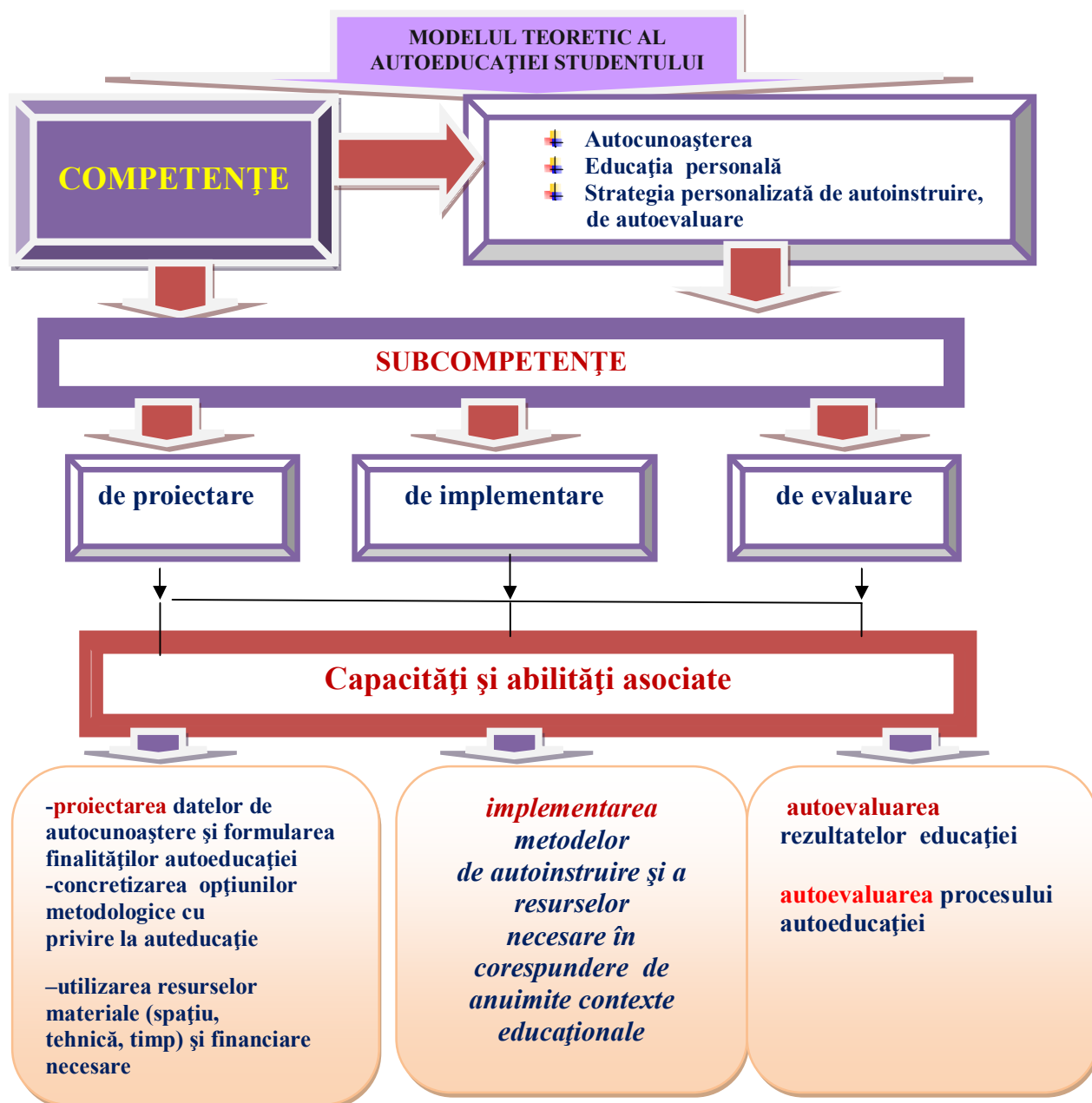

Fig. 2.5. Modelul teoretic al autoeducației studentului de la facultățile cu profil sportiv

Autoeducația fizică reprezintă un proces direcționat, conștient de activitate planificată asupra sinelui – eului direcționat spre formarea culturii fizice a personalității. Baza conținutului autoeducației fizice este formarea necesității de practicare permanentă a exercițiilor fizice în timpul studiilor precum și pe durata întregii vieți.

EFICIENȚA METODOLOGIEI ELABORATE ÎN CADRUL PROCESULUI DE AUTOEDUCAȚIE A SPECIALIȘTILOR DIN DOMENIU

(conținutul de bază al capitolului 3)

Comunitatea academică, prin cadrul organizatoric, legislativ, managerial creat în instituțiile de profil, entitățile sportive, asociațiile sportive, prin deschiderea generală spre nou și original – oferă contextul larg a afirmării și recunoașterii contribuțiilor creatoare nu numai în domeniul culturii fizice și sportului, ci în toate domeniile contribuind la îmbogățirea patrimoniului cultural.

Astfel în studiul nostru ne-am propus următoarele obiective:

- evidențierea influenței mediului social asupra dezvoltării identității personale la studenți [40, 49];

- studiul identității personale a studenților ca expresie a realității sociale identificând zonele ce însoțesc autoevaluarea identității sub aspect multiplu: fizic, emoțional, academic, social și prospectiv [95, 116];

- studiul descriptiv, explicativ și comparativ a unor particularități psihologice din punctul de vedere al identității ca expresie a realității sociale [114, 117];

- studiul stimulării și educării creativității studenților din instituțiile academice de profil.

Scala cuprinde 30 de întrebări și oferă posibilitatea identificării zonelor de fragilitate a rezonanțelor afective ce însoțește **autoevaluarea identității** sub aspect multiplu: fizic, emoțional, academic, social și prospectiv (Tabelul 3.1).

Tabelul 3.1. Rezultatele testului de evaluare a sinelui fizic aplicat pe studenți și masteranzii din USEFS

Categorii de respondenți	nr.subiecți	dintre care	apreciere	%
Studenți	30	6	subapreciere	20
		18	apreciere obiectivă	60
		6	supraapreciere	20
Masteranzi	30	6	subapreciere	25
		20	apreciere obiectivă	63
		4	supraapreciere	12

Din reprezentarea grafică a datelor din tabelul 12 reiese că 60 % dintre studenți au o apreciere obiectivă a atributelor fizice, 20 % se subapreciază, iar 20 % se supraapreciază comparativ cu masteranzii dintre care 63 % au o apreciere obiectivă a sinelui fizic, 25 % se subapreciază, iar 12% se supraapreciază (Tabelul 3.2).

Tabelul 3.2. Rezultatele testului de evaluare a sinelui emoțional aplicat pe categoriile de subiecți din USEFS

Categoriile de respondenți	nr.subiecți	dintre care	apreciere	%
Studenti	30	6	subapreciere	19
		20	apreciere obiectivă	68
		4	supraapreciere	13
Masteranzi	30	4	subapreciere	13
		24	apreciere obiectivă	80
		2	supraapreciere	7

Sinele emoțional este apreciat obiectiv, de 80 % dintre masteranzi și de 68 % dintre studenți, care se supraapreciază în proporție de 13 % față de masteranzi (7 %) și se subapreciază într-o proporție mai mare decât masteranzii (19 % față de 13%): Tabelul 3.3.

Tabelul 3.3. Rezultatele testului de evaluare a sinelui școlar aplicat pe studenți și masteranzii din cadrul USEFS

Categoriile de respondenți	nr.subiecți	dintre care	apreciere	%
Studenti	30	0	subapreciere	0
		22	apreciere obiectivă	74
		8	supraapreciere	26
Masteranzi	30	2	subapreciere	7
		26	apreciere obiectivă	87
		2	supraapreciere	6

Sinele școlar este apreciat ca fiind obiectiv într-un procent mai mare la masteranzi 87% față de studenți 74%; subestimarea este nulă la studenți, în schimb supraestimarea este mult mai mare la acestea: 26% față de 6% la masteranzi (Tabelul 3.4).

Tabelul 3.4. Rezultatele testului de evaluare a sinelui social aplicat pe studenții și masteranzii din USEFS

Categoriile de respondenți	nr.subiecți	dintre care	apreciere	%
Studenti	30	2	subapreciere	7
		26	apreciere obiectivă	87
		2	supraapreciere	6
Masteranzi	30	8	subapreciere	27
		22	apreciere obiectivă	73
		0	supraapreciere	0

Luând în considerare rezultatele scalei de evaluare a sinelui social aplicat pe studenții și masteranzii USEFS, s-a constatat că autoevaluarea abilităților sociale (capacitate de comunicare și adaptare în colectiv) este obiectivă pentru 87 % dintre studenții chestionați și 73 % dintre masteranzi (Tabelul 3.5).

Tabelul 3.5. Rezultatele testului de evaluare a sinelui prospectiv aplicat pe studenții și masteranzii USEFS

Categoriile de respondenți	nr.subiecți	dintre care	apreciere	%
Studenți	30	0	subapreciere	0
		24	apreciere obiectivă	80
		6	supraapreciere	20
Masteranzi	30	2	subapreciere	7
		24	apreciere obiectivă	80
		4	supraapreciere	13

Atât studenții cât și masteranzii prezintă o autoapreciere a capacității de integrare în vârsta adultă, de angajare în construirea propriului viitor în proporție egală 80 % (Tabelul 3.6).

Tabelul 3.6. Rezultatele valorii globale a stimei de sine aplicată pe subiecți chestionați din USEFS

Categoriile de respondenți	nr.subiecți	dintre care	apreciere	%
Studenți	30	0	subapreciere	0
		20	apreciere obiectivă	67
		10	supraapreciere	33
Masteranzi	30	0	subapreciere	0
		28	apreciere obiectivă	94
		2	supraapreciere	6

Rezultatele scalei de evaluare a stimei de sine arată că la masteranzi, stima de sine este apreciată obiectiv de 94 % și de 67 % la studenți; subestimarea este nulă atât la masteranzi, cât și la studenți, iar supraestimarea este mai mare la studenți decât la masteranzi: 33 % la studenți față de 6 % la masteranzi (Tabelul 3.7).

Tabelul 3.7. Rezultatele evaluării globale a stimei de sine aplicat pe subiecți chestionați din USEFS

Categoriile de respondenți	nr. sub.	dintre care	evaluare	%
Studenți	30	0	subevaluare	0
		20	aprec. ob.	34
		10	supraevaluare	16
Masteranzi	30	0	subevaluare	0
		28	aprec. ob.	46
		2	supraevaluare	4

Rezultatele cercetării arată că, atât la studenți cât și la masteranzi, valoarea globală a stimei de sine este obiectivă în proporție mai mare; subestimarea este egală la ambele categorii de respondenți, iar supraestimarea este mai crescută la studenți 16% față de masteranzi 4% (Tabelul 3.7, Figura 3.1).

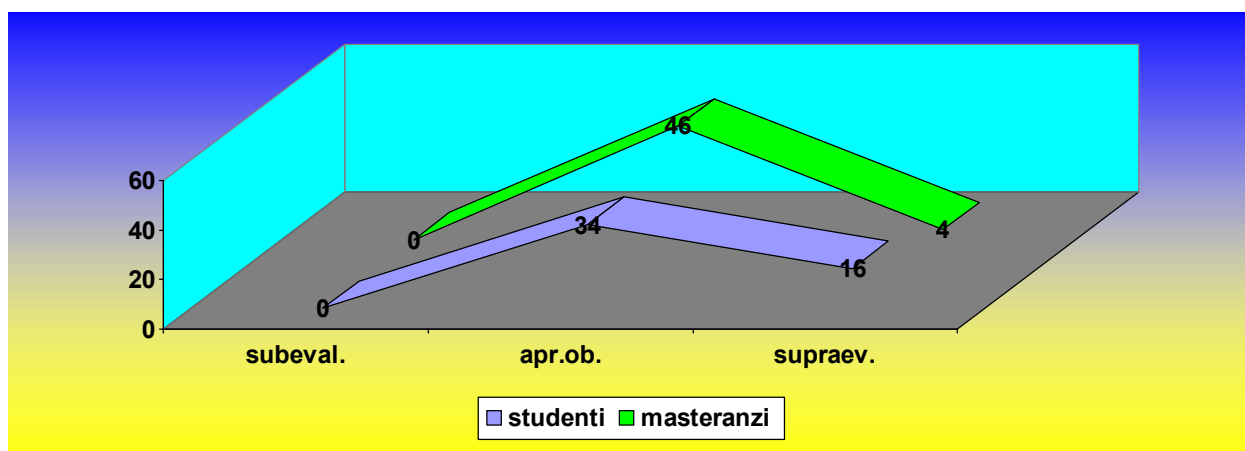

Fig. 3.1. Reprezentarea grafică a datelor din Tabelul 3.7

Rezultatele cercetării efectuate pe subiecții din USEFS evidențiază influența mediului social asupra dezvoltării categoriilor de respondenți. În timpul aplicării scalei s-a constatat gradul mare de receptivitate al subiecților, în special la masteranzi. În timpul completării scalei s-a constatat gradul mare de atenție al studenților la itemii scalei. Scala a verificat ipoteza cercetării, demonstrând că dacă respondenții dezvoltă o apreciere obiectivă a propriei valori, atunci aceasta contribuie la adecvarea relațiilor proprii în raport cu provocările și oportunitățile vieții; iar **dacă identitatea personală** este expresie a realității sociale, există anumite particularități ale acesteia. În cadrul USEFS, atât la studenți cât și la masteranzi, valoarea globală a stimei de sine este apreciată obiectiv în proporție mai mare, subestimarea este egală la ambele categorii de respondenți iar supraestimarea este mai crescută la studenți.

Introducerea autoeducației devine un moment central și deschide un demers curricular prin care se asigură dezvoltarea în permanență a întregului sistem de învățare-consolidare-evaluare (automotivare și autoevaluare). Insighting-ul a fost utilizat în vederea relevării condițiilor în care procesul de învățare al studenților poate influența pozitiv evoluția potențialului lor creativ, prin însăși procesul de învățământ.

În general evaluarea se raportează la unul sau mai multe scopuri: analiza influenței mediului social asupra identității de sine, fundamentarea deciziilor, priza de cunoaștere și influențarea evoluției sistemului evaluat [53, 57, 58, 180]. Verificarea și evaluarea rezultatelor obținute de studenții din grupa experiment comparativ cu studenții din grupa martor, precum și eficiența cursului teoretic nou elaborat s-a realizat prin evaluare cu note. În cadrul desfășurării experimentului, pentru studenții din ambele grupe au fost efectuate 10 testări, conform tematicii

cursurilor, respectiv cel vechi la grupa martor și cel nou elaborat la grupa experiment care a inclus și autoevaluarea, autoeducația, și automotivația, fiind repartizate la majoritatea temelor din cadrul cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”. Testarea pentru grupa martor a fost efectuată sub forma clasică a examenului oral și a referatelor întocmite de către studenți. Aprecierea în condițiile standard a eșantionului cercetat a urmărit evidențierea evoluției cunoștințelor teoretice acumulate pentru grupa martor prin metodele clasice, iar pentru grupa experimentală prin intermediul autoeducației prin insight-ing. Important este de precizat că, cunoștințele teoretice predate celor două grupe au fost diferite din punct de vedere al conținutului și al intensității, respectiv grupa experiment a beneficiat de o structură mai complexă și intensivă din punct de vedere al conținutului teoriei predate. Astfel, la etapa inițială a experimentului au fost calculate mediile notelor obținute de către studenții grupelor martor și experiment în perioada celor doi ani de studii la examenele teoretice înregistrându-se următoarele valori: 7,11 la grupa martor și 7,13 la grupa experiment, fapt ce ne demonstrează omogenitatea grupelor. Verificarea și aprecierea rezultatelor obținute de către studenții grupelor experiment în comparație cu cei din grupa martor, precum și eficiența îndrumarului și dicționarului elaborat s-a realizat prin evaluarea efectuată de comisia de experți la fiecare temă în parte. Ca metodă de verificare și evaluare a cunoștințelor din cadrul seminarelor am folosit sistemul de evaluare prin punctaj a fiecărei teme predate.

Temele în care nu au fost incluse astfel de metode, le-am evaluat prin punctaj efectuat de către comisia de experți de la 1 la 10. În cadrul experimentului desfășurat pentru studenții din ambele grupe (martor și experiment) au fost efectuate 10 testări, câte una la fiecare capitol al cursului. Grupa martor a fost testată sub forma clasică de evaluare a seminarelor, iar tematica a corespuns programei inițiale a cursului de „Cultura comunicării și limbajul sportiv”.

Timpul acordat fiecărui student din grupele martor și experiment pentru testarea fiecărei teme în parte nu a depășit 15-20 min. Trebuie să menționăm că acele cunoștințe teoretice predate grupelor martor și experiment au fost diferențiate doar din punct de vedere al conținuturilor celor două cursuri, grupa experiment în cadrul seminarelor beneficiind de tehnici ce consolidează autoevaluarea, autoeducația, automotivarea, precum și de utilizarea metodelor de rezolvare creativă a problemelor, bazate pe tehnici intuitive, respectiv insight-ul. Prezintă în Tabelul 3.8 rezultatele obținute de către subiecții grupei martor.

Dinamica notelor medii obținute de către grupa martor la fiecare capitol al cursului în cadrul seminarelor atestă următoarele (Tabelul 3.8):

- la temele „Greșeli de exprimare orală” (3), „Tipurile de scrieri oficiale” (5), „Stilurile comunicării” (6), „Factorii sociali ai comunicării” (8), „Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice”(9) „Autoevaluarea în comunicare” (10) s-au înregistrat valorile cele mai scăzute, respectiv 6,11; 6,17; 6,97; 6,95; 6,45; 6,81;

- la temele „Obiectul de studiu al culturii comunicării” (1), „Greșeli de exprimare scrisă” (4) „Stilul individual al comunicării ” (7) și Comunicarea verbală, nonverbală și prin gesturi (2), s-au înregistrat valori mai mari, respectiv, 7,93; 7,27; 7,61 și 8,13.

Aceste valori pozitive au fost obținute la temele în cadrul cărora au fost prezentate comunicări cele mai bine formulate și prezentate grafic. La grupa întâia și respectiv a doua de teme cu valori medii înregistrate prezentările au fost de calitate inferioară și chiar incomplete.

Tabelul 3.8. Dinamica valorilor mediilor obținute în urma evaluării la nivelul grupelor martor și experiment raportate la tematica cursului nou elaborat (date inițiale)

Tematica cursului	Grupa martor (n=28)	Grupa experiment (n=28)	t	p
Obiectul de studiu al culturii comunicării	7,93 ± 0,21	8,00 ± 0,15	0,27	> 0,05
Tipurile de comunicare	8,13 ± 0,26	8,28 ± 0,22	0,44	> 0,05
Stilul individual al comunicării	6,11 ± 0,24	6,53 ± 0,20	0,77	> 0,05
Automotivarea cauze și tehnici în comunicare	7,27 ± 0,25	7,37 ± 0,24	0,28	> 0,05
Autoeducația – noțiuni generale și componente esențiale	6,17 ± 0,20	6,21 ± 0,19	0,15	> 0,05
Individualizarea comunicării și calitatea ei	6,97 ± 0,33	6,91 ± 0,30	0,13	> 0,05
Aspecte psihologice ale comunicării	7,61 ± 0,36	7,87 ± 0,36	0,56	> 0,05
Factorii sociali ai comunicării	6,95 ± 0,35	6,97 ± 0,36	0,04	> 0,05
Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice	6,45 ± 0,27	6,83 ± 0,24	1,05	> 0,05
Autoevaluarea în comunicare	6,81 ± 0,34	7,18 ± 0,32	0,80	> 0,05
Media evaluării pe parcurs	7,05 ± 0,25	7,22 ± 0,24	0,48	> 0,05

Dinamica notelor medii obținute de către **grupa experiment** (Tabelul 3.9) la fiecare capitol al cursului nou elaborat în cadrul seminarelor prin utilizarea strategiilor de dezvoltare a creativității (insight):

- la temele: „Stilul individual al comunicării” (3), „Autoeducația – noțiuni generale și componente esențiale” (5), „Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice ” (9), s-au obținut rezultate mai scăzute, respectiv, 6,40; 6,36; 6,76;

- la temele: „Automotivarea cauze și tehnici în comunicare” (4), „Individualizarea comunicării și calitatea ei ” (6), „Factorii sociali ai comunicării ” (8) și „Autoevaluarea în comunicare” s-au obținut valori mai bune, respectiv, 7,58; 7,25; 7,13; 7,01;

- la temele: „Obiectul de studiu al culturii comunicării”, „Tipurile comunicării” și „Aspecte psihologice ale comunicării” s-au obținut rezultatele cele mai mari respectiv: 8,20; 8,48 și 8,11.

Această creștere a rezultatelor obținute de grupa experiment se datorează utilizării noilor metode de aprofundare a priceperilor și cunoștințelor, respectiv a factorilor eficienți și care au permis studenților o înțelegere mai rapidă și eficientă a teoriei predate. Totodată, s-a constatat formarea la studenții grupei experiment, a unei abilități practice mai deosebite în domeniul cercetării și învățării

reperelor conceptuale de bază ale managementului comunicării, însușirea unei logici și a unei creații individuale prin intermediul insight-ingului, formarea unei capacități necesare fiecărui student în parte pentru activitatea și practică profesională de profil în condițiile economiei de piață și ale pieței serviciilor din domeniu. Procesul crescut al notelor obținute reprezintă o consecință evidentă a modului total diferit de apreciere și evaluare al studenților de la grupa experiment în comparație cu cea martor, fapt confirmat și de către studenții testați prin lipsa subiectivismului sistemului de evaluare, prin posibilitatea acestora de a-și alege răspunsurile considerate de ei ca fiind corecte, într-un interval de timp prestabilit, prin posibilitatea de selectare a răspunsului în funcție de cunoștințele proprii fără influența factorilor externi reprezentați de intervenția cadrului examinator, precum și a stărilor psihice variate generate de către ceilalți subiecți examinați.

Tabelul 3.9. Dinamica valorilor mediilor obținute în urma evaluării la nivelul grupelor martor și experiment raportate la tematica cursului nou elaborat (date intermediare 1)

Tematica cursului	Grupa martor (n=28)	Grupa experiment (n=28)	t	p
Obiectul de studiu al culturii comunicării	7,93 ± 0,21	8,20 ± 0,12	1,36	> 0,05
Tipurile de comunicare	8,13 ± 0,26	8,48 ± 0,21	1,34	> 0,05
Stilul individual al comunicării	6,11 ± 0,24	6,40 ± 0,22	1,10	> 0,05
Automotivarea cauze și tehnici în comunicare	7,27 ± 0,25	7,58 ± 0,23	0,91	> 0,05
Autoeducația – noțiuni generale și componente esențiale	6,17 ± 0,20	6,36 ± 0,18	0,90	> 0,05
Individualizarea comunicării și calitatea ei	6,97 ± 0,33	7,25 ± 0,28	0,82	> 0,05
Aspecte psihologice ale comunicării	7,61 ± 0,36	8,11 ± 0,35	1,25	> 0,05
Factorii sociali ai comunicării	6,95 ± 0,35	7,13 ± 0,32	0,49	> 0,05
Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice	6,45 ± 0,27	6,76 ± 0,25	1,03	> 0,05
Autoevaluarea în comunicare	6,81 ± 0,34	7,01 ± 0,34	0,53	> 0,05
Media evaluării pe parcurs	7,05 ± 0,25	7,24 ± 0,23	0,70	> 0,05

De asemenea, un rol semnificativ l-a avut și aplicarea în procesul de învățare a studenților a metodelor de stimulare a creativității și al promovării continue a principiilor specifice autoeducației.

În Tabelul 3.9 am reflectat dinamica și reprezentarea grafică a valorilor mediilor obținute în urma evaluării la nivelul grupelor martor și experiment raportate la tematica cursului nou elaborat (date intermediare 1). Din cadrul acestora se poate observa o creștere a notelor obținute de către grupa experiment față de grupa martor pentru fiecare temă în parte, respectiv:

- la temele „Stilul individual al comunicării” (3), „Autoeducația – noțiuni generale și componente esențiale” (5), „Individualizarea comunicării și calitatea ei” (6), „Factorii sociali ai comunicării” (8), „Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice” (9) și „Autoevaluarea în comunicare” (10), notele obținute de studenți în urma evaluării efectuate la finalizarea disciplinei

de studiu aferentă: 6,40 față de 6,11; 6,36 față de 6,17; 7,25 față de 6,97; 7,13 față de 6,95; 6,76 față de 6,45; 7,01 față de 6,81;

- la temele „Obiectul de studiu al culturii comunicării”, „Tipurile comunicării” și „Aspecte psihologice ale comunicării” s-au obținut rezultatele cele mai mari respectiv: 8,20 față de 7,93; 8,48 față de 8,13 și 8,11 față de 7,61.

Rezultatele mai bune obținute se datorează înțelegerii adecvate și corecte a conținutului cursului elaborat prin utilizarea metodei de învățare, creative și intuitive, insight-ul, aplicată în cadrul seminarelor la temele specifice culturii și managementului comunicării.

În Tabelul 3.10 este evidențiată fluctuația valorilor mediilor obținute în urma evaluării la nivelul grupelor martor și experiment raportate la tematica cursului nou elaborat (grupele martor și experiment final). De această dată putem observa că atât grupa martor, cât și cea experiment au obținut o creștere a rezultatelor obținute în urma evaluării curente realizată în cadrul seminarelor teoretică – practice.

Tabelul 3.10. Dinamica valorilor mediilor obținute în urma evaluării la nivelul grupelor martor și experiment (final) raportate la tematica cursului nou elaborat

Tematica cursului	Grupa martor (n=28)	Grupa experiment (n=28)	t	p
Obiectul de studiu al culturii comunicării	8,00 ± 0,15	8,50 ± 0,08	3,57	< 0,01
Tipurile de comunicare	8,28 ± 0,22	9,08 ± 0,20	3,47	< 0,01
Stilul individual al comunicării	6,35 ± 0,20	7,10 ± 0,19	3,41	< 0,01
Automitivarea cauze și tehnici în comunicare	7,37 ± 0,24	8,31 ± 0,19	3,91	< 0,01
Autoeducația – noțiuni generale și componente esențiale	6,21 ± 0,19	7,05 ± 0,15	4,42	< 0,01
Individualizarea comunicării și calitatea ei	6,91 ± 0,30	8,17 ± 0,26	4,06	< 0,01
Aspecte psihologice ale comunicării	7,87 ± 0,36	9,23 ± 0,28	3,77	< 0,01
Factorii sociali ai comunicării	6,97 ± 0,36	7,80 ± 0,31	2,18	< 0,05
Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice	6,83 ± 0,24	7,58 ± 0,22	2,88	< 0,01
Autoevaluarea în comunicare	7,18 ± 0,32	8,20 ± 0,24	3,19	< 0,01
Media evaluării pe parcurs	7,22 ± 0,24	8,16 ± 0,22	3,61	< 0,01

După cum este demonstrat în Tabelul 3.11 la temele 1, 2, 3, 4, 6 și 8 am înregistrat variații semnificative ($p < 0,05$) datorită conținutului intensificat al informației cu caracter teoretico-practic pilotat în cadrul grupei experiment.

La tema 7, am înregistrat variații nesemnificative ($p > 0,05$), întrucât acestea sunt bazate pe informații recente, nou elaborate prin conținuturile sale, necesitând o algoritmizare și logizare mai aprofundată. La tema 5 și 10 ($p < 0,01$) am obținut o variație foarte semnificativă ($p < 0,01$) datorită importanței managementului comunicării în cadrul profesiei specialistului din domeniu.

Tabelul 3.11. Reprezentarea grafică a dinamicii valorilor mediilor obținute în urma evaluării la nivelul grupei experiment (inițial și final) raportate la tematica cursului nou elaborat

Tematica cursului	Grupa experiment inițial (n=28)	Grupa experiment final (n=28)	t	p
Obiectul de studiu al culturii comunicării	8,20 ± 0,12	8,50 ± 0,08	2,14	< 0,05
Tipurile de comunicare	8,48 ± 0,21	9,08 ± 0,20	2,07	< 0,05
Stilul individual al comunicării	6,40 ± 0,22	7,10 ± 0,19	2,33	< 0,05
Automitivarea cauze și tehnici în comunicare	7,58 ± 0,23	8,31 ± 0,19	2,43	< 0,05
Autoeducația – noțiuni generale și componente esențiale	6,36 ± 0,18	7,05 ± 0,15	3,00	< 0,01
Individualizarea comunicării și calitatea ei	7,25 ± 0,28	8,17 ± 0,26	2,42	< 0,05
Aspecte psihologice ale comunicării	8,11 ± 0,35	9,23 ± 0,28	2,48	< 0,05
Factorii sociali ai comunicării	7,13 ± 0,32	7,80 ± 0,31	1,52	> 0,05
Elemente de creativitate în procesul comunicării didactice	6,76 ± 0,25	7,58 ± 0,22	2,48	< 0,05
Autoevaluarea în comunicare	7,01 ± 0,34	8,20 ± 0,24	2,83	< 0,01
Media evaluării pe parcurs	7,24 ± 0,23	8,16 ± 0,22	2,87	< 0,01

În final variațiile mediilor obținute de subiecții grupelor martor și experiment sunt semnificative, respectiv media evaluării cunoștințelor studenților la tematica cursului nou elaborat „Cultura comunicării și limbajul sportiv” este de 7,24 (grupa martor) și 8,16 (grupa experiment), iar t cu o valoare de 2,87 și p < 0,01, fapt ce confirmă valabilitatea, utilitatea, necesitatea și corespunderea predării cunoștințelor teoretico-practice fundamentate pe insight-ing în cadrul conținuturilor curriculare universitare și a cursului nou elaborat (Figura 3.2).

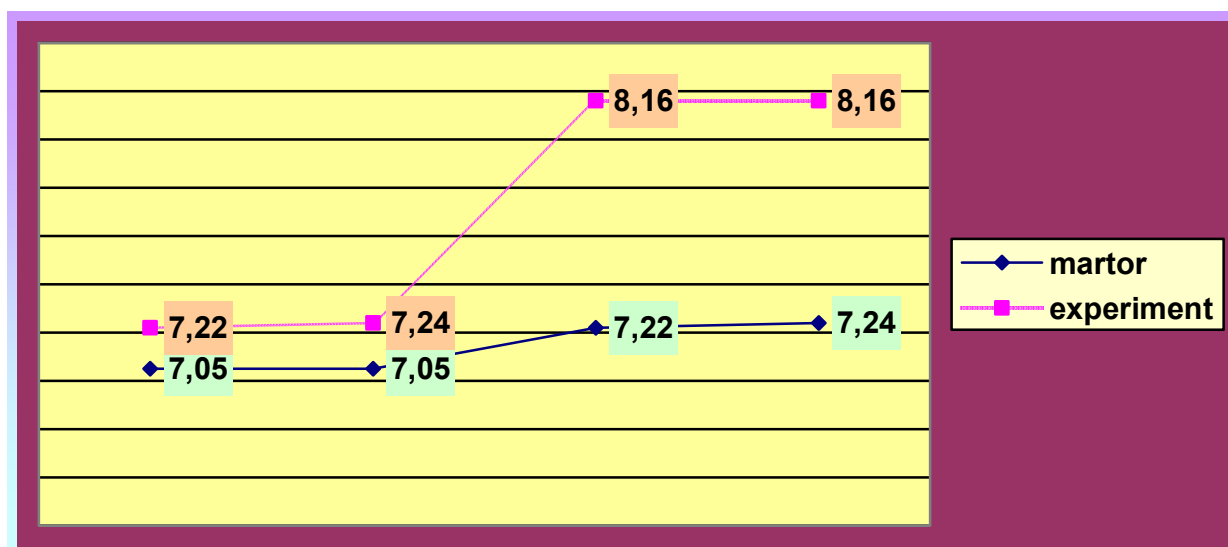

Figura 3.2. Variațiile mediilor obținute de subiecții grupelor martor și experiment (date inițiale, intermediare și finale)

Rezultatele cercetării efectuate pe subiecții din USEFS evidențiază influența mediului social asupra dezvoltării categoriilor de respondenți.

Prin aplicarea grilei de evaluare s-a constatat gradul mare de receptivitate al subiecților, în special la masteranzi, s-a verificat ipoteza cercetării și s-a demonstrat că dacă respondenții dezvoltă o apreciere obiectivă a propriei valori, atunci aceasta contribuie la adecvarea relațiilor proprii în raport cu provocările și oportunitățile vieții; iar dacă identitatea personală este expresie a realității sociale, există anumite particularități ale acesteia. În cadrul USEFS, atât la studenți cât și la masteranzi, valoarea globală a stimei de sine este apreciată obiectiv în proporție mai mare, subestimarea este egală la ambele categorii de respondenți, iar supraestimarea este mai crescută la studenți.

Totodată putem concluziona că studentul devine propriul modelator prin automotivație, autoevaluare, autoeducație, constructorul de sine, stăpânul propriei voințe, responsabilul faptelor, opțiunilor și deciziilor. Construcția de sine dobândită în procesul complex al autoeducației este dovada respectului acordat propriei persoane, propriei identități, dovada forței, încrederii în sine, stăpânirii de sine și a conducerii de sine.

Această creștere a rezultatelor obținute de grupa experiment (media evaluării cunoștințelor de 8,16, t cu o valoare de 2,87 și $p < 0,01$) se datorează utilizării noilor metode de aprofundare a priceperilor și cunoștințelor, respectiv a factorilor eficienți și care au permis studenților o înțelegere mai rapidă și eficientă a teoriei predate.

Astfel, s-a constatat formarea la studenții grupei experiment, a unei abilități practice mai deosebite în domeniul cercetării și învățării reperelor conceptuale de bază ale comunicării, însușirea unei logici și a unei creații individuale prin intermediul insight-ingului. De asemenea, prin centrarea învățării pe autoeducație de către studenți în mod individual, s-a contribuit la formarea capacităților și competențelor necesare pentru activitatea și practică lor profesională de specialitate, în condițiile economiei de piață și ale pieței serviciilor din domeniu.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

1. Analiza teoriei și practicii actuale a rolului autoeducației în pregătirea specialiștilor de educație fizică și sport, au demonstrat că până în prezent nu s-au întreprins cercetări științifice cu privire la abordările teoretico-metodice legate de metodologia specifică (insight), în vederea obținerii eficientizării acesteia. Astfel, apare necesitatea expunerii în termeni științifici și a conceptualizării de ordin teoretic a informațiilor cu privire la problema cercetării prezentată de specialiștii din domeniu în activitatea practică.

2. Generalizarea datelor literaturii de specialitate și proiectările analitice pedagogice ne permit să menționăm faptul, că valorificarea în mod eficient a tuturor resurselor de autoinstruire favorizează echilibrul între factorii externi și cei interni ai dezvoltării personale, astfel încât, educația, inițial un factor extern (alături de mediu), devine treptat, prin autoeducație, un factor intern stabil (insight) care reflectă capacitatea fiecărui individ de autoperfecționare, atât în plan personal cât și în plan social.

3. Familiarizarea studenților cu metodele și procedeele de autocunoaștere și autoeducație trebuie să se realizeze prin prezentarea preocupărilor de automodelare ale personalităților marcante, prin transmiterea bunelor practici. Elaborarea modelului teoretic al autoeducației studentului de la facultățile de profil a permis evidențierea rolul *autoeducației*, atât ca mod de dezvoltare personală, cât și ca principala modalitate de formare la această vârstă, subliniindu-se responsabilitatea fiecărui individ față de propria sa devenire.

4. Rezultatele cercetărilor sociologice efectuate ne-au evidențiat faptul că toate categoriile de respondenți au menționat necesitatea eficientizării curriculei universitare la disciplina „Cultura comunicării și limbajul sportiv”. Astfel, profesorii au dat răspunsuri pozitive într-un procent de 69%, studenții într-un procent de 67%, iar masteranzii în procent de 52%.

5. Autoeducația constituie o dimensiune eficientă a personalității individuale, având la bază deprinderile dobândite în cadrul procesului de instruire, fiind stimulată de motivația intrinsecă pentru învățare și de studiul individual, fapt remarcat și de respondenți prin răspunsuri afirmative (63% dintre profesori, 40% dintre masteranzi și 38% din studenți).

6. Aplicarea în cadrul experimentului pedagogic a structurii și conținutului cursului nou elaborat „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, inclusiv a suportului metodologic de pregătire specifică a specialiștilor din domeniu au condus la îmbunătățirea nivelului de pregătire al acestora. Astfel, se remarcă la temele 1, 2, 3, 4, 6 și 8 ale cursului înregistrarea unor variații semnificative ($p < 0,05$) datorită conținutului intensificat al informației cu caracter teoretico-practic pilotat în cadrul grupei experiment, iar la tema 7, au fost înregistrate variații ne semnificative ($p > 0,05$), întrucât acestea sunt bazate pe informații recente, necesitând o algoritmizare și logizare mai aprofundată. La tema 5 și 10 am obținut o variație foarte semnificativă ($p < 0,01$) datorită rolului autoeducației în pregătirea specialistului din domeniu.

7. Variațiile mediilor obținute de subiecții grupelor martor și experiment sunt semnificative, respectiv media evaluării cunoștințelor studenților la tematica cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv” este de 7,24 (grupa martor) și 8,16 (grupa experiment), iar t cu o valoare de 2,87 și $p < 0,01$, fapt ce confirmă valabilitatea, utilitatea, necesitatea și corespunderea predării cunoștințelor teoretico-practice fundamentate pe insight-ing în cadrul conținuturilor curriculare universitare și a disciplinei studiate.

8. Ca urmare a evaluărilor inițiale și finale rezultatele generale ale experimentului pedagogic formativ ne demonstrează importanța rolului autoeducației specialiștilor în pregătirea lor specifică, eficiența conținuturilor educaționale și a metodologiei de aplicare a acesteia. Prin datele analizei comparative statistico-matematice a indicilor, s-a reflectat reușita grupei experimentale și a celei martor, unde la majoritatea predominantă a grilelor de evaluare acestea au fost superioare la grupa experiment față de grupa martor. Aceste premise și condiții pedagogice ale autoeducației, confirmă caracteristicile generale ale acesteia menite să valorifice la maxim potențialul fiecărui student (apreciat ca potențial *subiect* al propriei sale formări).

În funcție de obiectivele urmărite, de cercetările efectuate și de rezultatele obținute se desprind următoarele recomandări:

- în pregătirea specialiștilor de educație fizică și sport este necesar ca metodele de autoeducație să se combine într-un mod variat, iar în toate situațiile, trebuie valorizate la nivel optim corelațiile autoeducației cu educația și cu educația permanentă;

- recomandăm specialiștilor din domeniu să abordeze într-un mod continuu procesul de autoeducație, întrucât acesta reprezintă produsul superior al educației, precum și criteriul de apreciere a eficienței acesteia.

- se recomandă studenților de la facultățile de educație fizică și sport să-și dezvolte continuu capacitatea de autocunoaștere și de autoevaluare, să conștientizeze necesitatea schimbării de sine în sensul cerințelor psihologice și sociale ale mediului academic și cel extraacademic, să - și formeze și să-și interiorizeze sistemul de valori fundamentale în raport de conținuturile generale ale învățământului de profil;

- să utilizeze insight-ingul în procesul de autoeducație, întrucât acesta poate contribui, din prisma noastră la dezvoltarea cognitivă, motivațională, atitudinală a specialiștilor din domeniu, la dezvoltarea lor socială;

- recomandăm studenților de la instituțiile educaționale de profil să-și maximizeze responsabilitatea pentru propria devenire, să-și stimuleze activismul în procesul de automodelare a personalității, să-și utilizeze rațional bugetul de timp și să-și valorifice toate resursele de autoformare și de autodezvoltare prin autoeducație.

BIBLIOGRAFIE

1. **Bârna A.** Autoeducația. Probleme teoretice și metodologice, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1995.
2. **Cucoș C.**, Pedagogie, Iași, Polirom, 1996 – p.8-12.
3. **Carp Iu.** Autoeducația – mijloc de dirijare a formării propriei personalități. Materialele Conferinței Științifice Internaționale // Actualități și perspective în educația fizică și sportivă de performanță, Galați, 2003, - p. 15-17.
4. **Carp Iu., Dorgan V.** Stresul – factor distructiv în instruirea sportivă.. // Teoria și arta educației fizice în școală, Chișinău, 2006. - № 2. – p. 58-65.
5. **Carp Iu., Budevici A.** Autoevaluarea, autoeducarea și automotivarea – factori esențiali de asigurare a calității în învățământul superior de educație fizică și sport (îndrumar metodico-didactic). /Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport. Chișinău, Valinex, 2007. – P.136 ISBN 978-9975-68-016-5
6. **Carp Iu., Budevici A.** Elaborarea și utilizarea modelelor în educația fizică și sport // Teoria și arta educației fizice în școală, Chișinău, 2007. - № 1. – p. 9-17.
7. **Cristea S.** Dictionar de termeni pedagogici , Editura Didactica si Pedagogica, R.A., Bucuresti, 1998. - 479 p.
8. **Lisievici P.** Evaluarea în învățământ, teorie, practică, instrumente.- București: Aramis Print, 2002.
9. **Lițoiu N.** Metode și instrumente de evaluare. Evaluarea curentă și examenele. – București: ProGnosis, 2001.
10. **Macavei, E.**, Teoria educației, Ed. Aramis, 2001.
11. **Mândăcanu V. M.** Bazele tehnologiei și măiestriei pedagogice. – Chișinău, 1993. – P. 117-130.
12. **Piaget J.** Psihologie și pedagogie. – București: Didactică și Pedagogică, 1972. – 446 p.
13. **Sprânceanu F.** WWW.pagini - școlare.ro 2009.

ADNOTARE

Carp Iurie: Rolul autoeducației în pregătirea specialistului de educație fizică și sport: teză de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 2015.

Structura tezei: introducere; 3 capitole; concluzii generale și recomandări; bibliografie – 191 titluri; 7 anexe; 118 pagini text de bază; 59 figuri; 19 tabele. Rezultatele sunt publicate în 22 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: autoeducație, autoevaluare, automotivare, educație fizică și sport, proces de instruire, insighting, model, creativitate, calitate, învățământ superior.

Domeniul de studiu: pedagogie.

Scopul lucrării îl constituie eficientizarea pregătirii specialiștilor de educație fizică și sport, centrată pe autoeducație în vederea asimilării de cunoștințe, formării de capacități și atitudini intelectuale prin metodologia abordată (insight), formării unor priceperi, deprinderi, obișnuințe de studiu indispensabile continuării efortului de perfecționare și autoperfecționare permanentă.

Obiectivele lucrării: 1. Studiarea teoriei și practicii actuale cu privire la rolul autoeducației în pregătirea specialistului de educație fizică și sport. 2. Stabilirea și elaborarea conținutului curricular al cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, al îndrumarului și dicționarului sportiv. 3. Elaborarea modelului teoretic al autoeducației specialistului de educație fizică și sport. 4. Verificarea experimentală a utilizării insightingului, în cadrul procesului de autoeducație a specialiștilor din domeniu.

Noutatea și originalitatea științifică: Cercetarea noastră contribuie la îmbunătățirea calității suportului metodologic de învățare a specialistului de educație fizică și sport prin autoeducație. Concret au fost elaborate și implementate în procesul instructiv – educativ de la facultățile de profil: conținutul optimizat al cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, modelul teoretic al autoeducației specialistului de educație fizică și sport, metoda insightingului ca strategie euristică de rezolvare a problemelor, îndrumarul „Autoeducarea – factor esențial de asigurare a calității în învățământul superior de educație fizică și sport” și dicționarul sportiv.

Problema științifică importantă soluționată în domeniul cercetat rezidă în stabilirea rolului autoeducației privind pregătirea specialistului de educație fizică și sport. Totodată, modelul de autoeducație al studentului ne-a permis selectarea, organizarea, fundamentarea teoretică și experimentală a conținuturilor curriculare (flexibile, permeabile, dinamice și generatoare de strategii personalizate de autoinstruire) a cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”, al îndrumarului și dicționarului sportiv, fapt ce a condus la eficientizarea pregătirii specialistului de educație fizică și sport prin insight.

Semnificația teoretică constă în analiza, structurarea și sistematizarea informațiilor de ordin teoretic din literatura de specialitate; stabilirea rolului autoeducației în pregătirea specialistului din domeniu, al necesității perfecționării curriculare a cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv” în corespundere cu oportunitățile oferite absolvenților de către piața muncii. De asemenea, din argumentarea teoretică și experimentală, a utilizării metodologiei de rezolvare a problemelor prin insight s-a stabilit importanța aplicării strategiilor euristice în procesul de învățare al specialiștilor de educație fizică și sport.

Valoarea aplicativă a cercetării o reprezintă posibilitățile de aplicare a autoeducației în procesul instructiv - educativ, a modelului teoretic elaborat, a metodei moderne de soluționare a problemelor didactice, precum *insight-ul* și care devine simultan activitate de predare-învățare-evaluare, cu resurse formative superioare perfectibile permanent în sens strategic și operațional în cadrul cursului „Cultura comunicării și limbajul sportiv”.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării noastre au fost aprobate și prezentate în cadrul sesiunilor de comunicări științifice susținute la Chișinău, Galați și în reviste de specialitate, și anume: Teoria și arta educației fizice în școală, Chișinău; Știința culturii fizice, Chișinău; Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională consacrată Zilei Mondiale a Calității, Chișinău, USEFS, 2014; Sports, education, culture – interdisciplinary approaches in scientific research: International scientific conference, Galați, „Dunarea de Jos” University of Galați, 2015.

Аннотация

Карп Юрие: *Роль самообразования в подготовке специалиста по физической культуре и спорту, Докторская диссертация в педагогике* Кишинев, 2015.

Структура докторской диссертации: введение, 3 главы, общие выводы и рекомендации, библиография - 191 названий; 7 приложений; 118 страниц основного текста, 59 рисунков, 19 таблиц. Результаты опубликованы в 22 научных трудах.

Ключевые слова: самообразование, самооценка, самомотивация, физическая культура и спорт, процесс обучения, инсайт, модель, творческая способность, качество, высшее образование.

Область исследования: педагогика.

Целью работы является повышение эффективности подготовки специалистов по физической культуре и спорту, сфокусированное на самообразовании в целях приобретения знаний, формировании интеллектуальных навыков и подходов, путем применения указанной методологии (инсайт), формировании образовательных навыков, привычек, необходимых для продолжения развития и постоянного самосовершенствования.

Задачи работы: 1. Изучение современной теории и практики о роли самообразования в подготовке специалиста физической культуры и спорта. 2. Создание и разработка программы обучения курса „Культура общения и язык спорта“, руководства и спортивного словаря. 3. Разработка теоретической модели самообразования специалиста по физической культуре и спорту. 4. Экспериментальная проверка использования инсайта, в рамках процесса самообразования специалистов в данной области.

Научная новизна и оригинальность исследования: наше исследование вносит свой вклад в улучшение качества методологической поддержки обучения специалиста по физической культуре и спорту через самообразование. В частности были разработаны и внедрены в учебно - воспитательный процесс на профильном факультете: оптимизированный курс „Культура общения и спортивный язык“, теоретическая модель самообразования специалиста по физической культуре и спорту, метод инсайта, как эвристическая стратегия решения проблем, руководство „Самообразование – важный фактор обеспечения качества высшего образования физической культуры и спорта“ и спортивный словарь.

Важная научная проблема, решенная в исследуемой области, заключается в установлении роли самообразования при подготовке специалиста по физической культуре и спорту. В то же время, модель самообразования студента позволила нам отобразить, упорядочить, теоретически и экспериментально обосновать содержание учебных программ (гибкие, проницаемые, динамические и образующие личные стратегии самообразования) курса „Культура общения и спортивный язык“, руководство и спортивный словарь, что привело к повышению эффективности подготовки специалиста по физической культуре и спорту через инсайт.

Теоретическая значимость работы состоит в анализе, структурировании и систематизации теоретической информации литературы по специальности; установление роли самообразования в подготовке специалиста в данной области, необходимости улучшения учебных программ курса „Культура общения и спортивный язык“ в соответствии с возможностями, предлагаемыми выпускникам на рынке труда. Также, на основании теоретического и экспериментального обоснования использования методологии решения проблем путем инсайт была установлена важность применения эвристических стратегий в процессе обучения специалистов по физической культуре и спорту.

Практическая значимость исследования предоставляет возможность применения самообразования в учебно - воспитательном процессе, теоретически разработанной модели, современного метода решения дидактических, таких как инсайт и который одновременно становится деятельностью по преподаванию-обучению-оценке с лучшими формирующими ресурсами, постоянно улучшающихся стратегически и оперативно в рамках курса „Культура общения и спортивный язык“.

Внедрение научных результатов. Результаты наших исследований были утверждены и представлены в рамках научно-исследовательских созывов, прошедших в Кишиневе, Галаце, в специализированных журналах, а именно: *Teoria și arta educației fizice în școală, Chișinău; Știința culturii fizice, Chișinău; Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională consacrată Zilei Mondiale a Calității, Chișinău. USEFS, 2014; Sports, education, culture - interdisciplinary approaches in scientific research: International scientific conference, Galați, „Dunărea de Jos” University of Galați. 2015.*

Annotation

Carp Iurie: *The role of self-education in training of specialist in physical culture and sports, Doctoral thesis in Pedagogics*
Chisinau, 2015.

The doctoral thesis consists of introduction, 3 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography – 191 titles, 7 appendices, 118 of body text, 59 pictures, 19 tables. The results are published in 22 scientific studies.

Key-words: self-education, self-evaluation, self-motivation, physical education and sports, training process, insighting, model, creativity, quality, higher education.

The field of study is Pedagogics.

The aim of this work is to improve the efficiency of preparation of specialists in physical culture and sports, focused on the self-education in order to acquire knowledge, formation of intellectual skills and attitudes by means of the methodology insight, formation of educational abilities, skills, habits, which are indispensable for continuation of the efforts of constant improvement and self-improvement.

Objectives: 1. the study of the actual theory and practice regarding the role of self-education in the training of specialist in physical culture and sports. 2. The determination and the development of the curricular content of the course "Culture of communication and the sports language", the manual and the sports dictionary. 3. The development of theoretical model of the self-education of the specialist in physical education and sports. 4. The experimental verification of the use of insighting in the process of self-education of specialists in this field.

Scientific novelty and originality of the study: our study contributes to the improvement of quality of methodological support of training of specialist in physical culture and sports through self-education. In particular, we developed and introduced in educational process of the profile faculty: optimized content of the course " Culture of communication and the sports language ", a theoretical model of self-education of the specialist in physical culture and sports, insighting method as heuristic strategy for problems solving, the manual "Self-education is the essential factor in ensuring the quality of higher education of physical culture and sports" and sports vocabulary.

The important scientific problem solved in the study is to establish the role of self-education on training of specialist in physical culture and sports. At the same time, the student's model of self-education allowed us the selection, organization theoretical and experimental foundation of the curricular content (flexible, permeable, dynamic, and creating personal strategies of self-education) of the course " Culture of communication and the sports language", the manual and the sports vocabulary, which led to the increase of efficiency of training of specialist in physical culture and sports through insight.

The theoretical significance of the work consists in the analysis, structuring and systematization of theoretical information from the literature of specialty; the definition of the role of self-education of the specialist training in this field, the necessity of the improvement of curricular content of the course " Culture of communication and the sports language " in accordance with graduates' opportunities in the labour market. In addition, theoretical and experimental justification of the use of the methodology for problem solving by insight is established the importance of heuristic strategies use in the process of training of specialists in physical culture and sports.

The practical significance of the thesis research consists of the possibilities of applying the self-education in the educational process, developed theoretical model, modern method of pedagogical problem solving, such as insight and at the same time which is the activity of teaching-training-evaluation with permanent formative superior perfectible resources from strategic and operational point of view in the framework of the course " Culture of communication and the sports language".

Implementation of scientific results: The results of our studies were approved and presented during the research meetings in Chisinau, Galati and in specialized journals, namely: Teoria și arta educației fizice în școală, Chișinău; Știința culturii fizice, Chișinău; Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: Conferința științifică internațională consacrată Zilei Mondiale a Calității, Chișinău. USEFS, 2014; Sports, education, culture - interdisciplinary approaches in scientific research: International scientific conference, Galați, „Dunărea de Jos" University of Galați. 2015.

CARP Iurie

**ROLUL AUTOEDUCAȚIEI ÎN PREGĂTIREA SPECIALISTULUI DE
EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT**

Specialitatea: 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar 05.11.2015

Formatul hârtiei 60×84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset

Tirajul 30 ex.

Coli de tipar 2,0

Comanda 21

**Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
MD-2024, Republica Moldova, Chișinău, str. A.Doga, 22**